

Wymagania na poszczególne oceny z historii dla klasy 8 szkoły podstawowej :

Okres I

Rozdział I : II wojna światowa.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie;
- zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939);
- identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina;
- wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię;
- identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a;
- wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.;
- wyjaśnia znaczenie terminu Enigma;
- zna datę: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940);
- identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla;
- wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana;
- zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941);
- omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej;
- wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady;
- identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej;
- wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik;
- zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941);
- wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie;
- zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945);
- identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana;

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń , który:

- identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego;
- wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej
- podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu;
- wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja;
- zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940);
- wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.;
- wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski”;
- wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię;
- wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem;
- wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki;
- przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów;
- omawia bilans Holokaustu;
- wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada;
- identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla;
- wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.;
- wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile”;
- zna daty: bitwy o Westerplatte ;
(1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939),

internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939);

- przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski;
- wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi;
- identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina
- wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji;
- opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie;
- zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940);
- wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami;
- przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii;
- wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu;
- identyfikuje postać Gieorgija Żukowa;
- wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.;
- przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej;
- wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota”;
- charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec;
- wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch opoRu;
- wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom;
- wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne;
- wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie;
- wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej;
- przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jalcie.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby;
- przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r.;

- omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow;
- wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski;
- zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941);
- przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941;
- przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940;
- zna datę nalotu na Coventry (XI 1940);
- identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Żygalskiego;
- omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię;
- porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię;
- zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943);
- przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943;
- przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich;
- wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary;
- zna datę konferencji w Wannsee (I 1942);
- identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity;
- zna daty: bitwy pod El Alamein ; (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943);
- identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera;
- wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.;
- przedstawia przebieg walk w Afryce;
- charakteryzuje ekspansję japońską w Azji;
- wyjaśnia znaczenie terminów: *Lend–Lease Act*, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze;
- zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945);
- identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego;
- charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej;
- charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r.;
- ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.;
- opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941;
- wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię;
- ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię;
- wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS;
- wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS;
- omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów
- ocenia postawy wobec Holokaustu;
- omawia działania wojenne na morzach i oceanach;
- ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny;
- przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach;
- przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej;
- ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii.

Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej.**Ocena dopuszczająca****Otrzymuje uczeń, który:**

- wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB”;
- zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940);
- wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska;
- zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941);
- identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa;
- przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego;
- wyjaśnia znaczenie terminu żołąd;

- identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprała Wojtkę;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi;
- zna datę powstania AK (II 1942);
- identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora”;
- wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja;
- identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska;
- zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)
- wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty;
- zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944);
- wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)
- zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945).

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń, który:

- wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS;
- charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska;
- wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej;
- wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie;
- przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy;
- opisuje prace, które pomagał wykonywać niedźwiedź Wojtek;
- wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki;
- przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutschere, Kedyw;
- zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944);
- identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego;

- wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego;
- identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora”;
- przedstawia założenia planu „Burza”;
- wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu;
- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego;
- wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939);
- podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń);
- omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej;
- omawia postanowienia układu Sikorski–Majski;
- wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku);
- opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa;
- wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż;
- wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego;
- wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa;
- przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere;
- podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenałem;
- przedstawia metody działania Kedywu;
- wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne;
- identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery;
- omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki;
- przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego;
- zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945);
- omawia okoliczności i skutki powstania TRJN.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak;
- identyfikuje postać Hansa Franka;
- przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją;
- przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie;
- przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS; – zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943);
- identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga;
- wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie;
- omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski;
- opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa;
- wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej;
- omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtka;
- tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski;
- wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa;
- zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944);
- identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego;
- wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj;
- wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK;
- wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenałem („Meksyk II”), akcja „Główki”;
- zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942);
- identyfikuje postać Emila Fieldorfa „Nila”;
- wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich;

- charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy;
- opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu;
- opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim;
- wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama”;
- zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944);
- omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie;
- charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego;
- wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”);
- identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego;
- przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów;
- podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie;
- opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego;
- omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej;
- omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej;
- przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych;
- charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala;
- wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją;
- omawia przebieg akcji pod Arsenalem oraz zamachu na F. Kutschere;
- wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem;
- ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem;
- przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu;
- ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów;
- opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich;

- omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego;
- ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną;
- ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego;
- ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej;

Rozdział III : Świat po II wojnie światowej.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, mur berliński, reparacje wojenne;
- identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana;
- wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni;
- wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński;
- zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990);
- wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski;
- zna datę śmierci J. Stalina (1953);
- wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki;
- zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960);
- wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm;
- zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990) – wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, odprężenie;
- identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy'ego, Leonida Breżniewa;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro;
- zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht(1992);
- podaje przyczyny integracji europejskiej;
- identyfikuje postać Roberta Schumana;

- wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa;

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń , który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana;
- zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961);
- przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń;
- wyjaśnia, czym była zimna wojna;
- identyfikuje postać Helmuta Kohla;
- wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego;
- wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie;
- zna datę powstania węgierskiego (X 1956);
- identyfikuje postać Nikity Chruszczowa;
- omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej;
- wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu;
- identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego;
- wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan;
- przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji;
- wyjaśnia znaczenie terminów: konflikt żydowsko--palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP);
- identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego;
- wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej;
- wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna;
- zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968);
- wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu;

- wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht;
- zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957);
- zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965);
- identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- identyfikuje postacie: George’a Marshalla;
- wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie;
- przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich;
- wskazuje okoliczności powstania NATO;
- wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego;
- wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG);
- wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej;
- omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego;
- omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach ;
- wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”;
- wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich;
- przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael;
- zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985);
- identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego;
- wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE;
- wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej;
- zna datę buntów studenckich we Francji (1968);
- przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.;
- omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki;
- zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969)

- przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego;
- omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja;
- zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949);
- przedstawia polityczne skutki II wojny światowej;
- wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego;
- omawia okoliczności upadku muru berlińskiego;
- wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie;
- zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961);
- identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa;
- opisuje, jak budowano mur berliński;
- zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956);
- identyfikuje postać Imre Nagya;
- przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia;
- wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.;
- przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.;
- zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949);
- wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm;
- przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej;

- opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki;
- opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga;
- podaje przyczyny konfliktu indyjsko—pakistańskiego;
- przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach;
- zna daty: wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (1956), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), porozumienia z Oslo (1993);
- identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Saddama Husajna;
- omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości;
- opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego;
- omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej;
- przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie;
- identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka, Pol Potą;
- omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.;
- przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie;
- wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji;
- wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna;
- przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej;
- wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej;
- przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60;
- wymienia hasła ruchów kontestatorskich;
- wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA;
- wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II;
- prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w.;
- omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich;
- opisuje walkę o równouprawnienie rasowe;
- wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie;
- ocenia znaczenie powstania ONZ;
- ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec;
- wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał mur berliński;
- wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego;
- ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA – J.F. Kennedy’ego i R. Reagana;
- charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina;
- charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa;
- wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960;
- przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei ;
- opisuje proces dekolonizacji Indochin;
- charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce;
- charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości;
- omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny;
- ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii;
- ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu;
- ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim;
- charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego;
- omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje
- wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG;
- omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej;
- ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej;
- wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny;
- omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych;

- wymienia przejawy terroryzmu politycznego;
- ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w.;
- ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II;

Okres II

Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci);
- wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo;
- zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947);
- wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwa Rolne;
- identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski;
- zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966);
- identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego;
- prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy;
- wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu;
- identyfikuje postać Edwarda Gierka;
- przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń , który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu;
- zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947);
- identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”;

- wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich;
- omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków;
- wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemach Odzyskanych;
- wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm;
- zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952);
- podaje założenia planu sześcioletniego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r.;
- zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968),;
- wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970);
- charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL;
- wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka;
- opisuje życie codzienne w czasach PRL.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel;
- identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia”;
- przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej;
- opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce;
- omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane;
- przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemach Odzyskanych;
- zna datę planu sześcioletniego (1950–1955);
- wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak;
- podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim;
- wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej;
- wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.;

- omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce;
- przedstawia przebieg obchodów milenijnych;
- zna datę nowelizacji Konstytucji PRL(1976);
- omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa;
- wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej;
- przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego;
- przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego;
- przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów;
- przytacza metody terroru stosowane przez komunistów;
- wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziem Odzyskanych;
- wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemie Odzyskane;
- przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziem Odzyskanych z Polską;
- wymienia przykłady filmów o losach Ziem Odzyskanych i ich mieszkańcach;
- przedstawia okoliczności powstania PZPR;
- przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego;
- omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu;
- przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r.;
- opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła;
- zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965);
- identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego;
- omawia proces odwilży;
- charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim;
- wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r.;
- wyjaśnia znaczenie terminów: *List 34*, Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO);

- wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.;
- wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju;
- identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera;
- wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych Rezultatów;
- przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.;
- przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- ocenia postawę żołnierzy wyklętych;
- ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu;
- podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie;
- omawia przebieg odbudowy Warszawy;
- określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu;
- ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych;
- ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu;
- ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich;
- ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.;
- ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL;
- wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej;
- opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec;
- ocenia okres rządów E. Gierka.

Rozdział V: Upadek komunizmu.

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR);
- identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia;

- wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność”;
- zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980);
- identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz;
- wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie;
- zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981);
- identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki;
- wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa;
- wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów;
- identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla;
- wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe;
- zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989);
- identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego;

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń , który:

- wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r.;
- zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979);
- wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe;
- przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.;
- przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce;
- zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990);
- identyfikuje postać Waldemara Fydrycha;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy;
- zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989).

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.;
- określa cele i opisuje działalność KOR-u;
- wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”;
- omawia przebieg wydarzeń sierpniowych;
- charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce;
- wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie;
- wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy;
- wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa;
- identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa;
- przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.;
- wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS;
- podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu;
- przedstawia następstwa wyborów czerwcowych.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ);
- identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego;
- przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce;
- charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.;
- zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981);
- identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy;
- omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”;
- przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.;

- zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984);
- przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie;
- charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego;
- przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny;
- wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce;
- identyfikuje postać Krzysztofa Skiby;
- zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981);
- przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy;
- wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy;
- omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole;
- zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991);
- charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej;
- charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego;
- omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie;
- wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdalenki;
- zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989);
- identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego;
- omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu;
- przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne;
- wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją;
- ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego;
- ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu;

- ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej ;– przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego;
- wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne;
- ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce.

Rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia znaczenie terminów: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP), kraj postsowiecki;
- identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna, Władimira Putina;
- wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm;
- zna datę zamachu na szkołę w Biełanie (2004);
- wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, Al-Kaida;
- zna datę ataku na World Trade Center (11 IX 2001) ;
- identyfikuje postacie: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna;
- wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie;
- identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska;
- zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004);
- wyjaśnia znaczenie terminów: internet, globalizacja, amerykanizacja, kultura masowa.

Ocena dostateczna

Otrzymuje uczeń , który;

- zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO(1999), rozpadu Jugosławii (1991–1992);
- przedstawia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO;

- wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid;
- wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki;
- wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny;
- zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005);
- wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r.;
- wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej;
- wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne;
- przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE;
- omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO;
- omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji;
- wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja;
- opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie.

Ocena dobra

Otrzymuje uczeń , który:

- charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji;
- wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie;
- prezentuje skutki rozpadu Jugosławii;
- wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich;
- wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie;
- wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r.;
- omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza;
- wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE;
- przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE;

- wskazuje cechy współczesnej kultury masowej;
- opisuje zjawisko amerykanizacji;
- prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata;
- omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie.

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który:

- zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994–1996), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż (2003), wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu (2013–2014) ;
- identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa;
- przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii;
- charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie;
- zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002);
- identyfikuje postać Szamila Basajewa;
- omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku;
- opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce;
- przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie;
- opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim;
- zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014);
- identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada;
- przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w.;
- przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku;
- wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze”;
- zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999);
- identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego;
- omawia koszty społeczne reform gospodarczych;
- charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski;

- przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej;
- wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego;
- wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka;
- zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008);
- określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej;
- wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO;
- wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska”, Dolina Krzemowa, efekt cieplarniany, arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto;
- określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie;
- wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana;
- przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety;
- wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie;
- wymienia problemy demograficzne współczesnego świata;
- wskazuje najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata.

Ocena celująca

Otrzymuje uczeń, który:

- omawia sytuację polityczną Ukrainy i Gruzji;
- ocenia rolę W. Putina w przywracaniu Rosji roli mocarstwa;
- ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego;
- omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich;
- ocenia problem terroryzmu;
- ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata;
- wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce;
- ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.;
- omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.;
- ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE z terroryzmem;

- opisuje udział Polski w wojnie ;
- wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO;
- omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych;
- ocenia skutki amerykańizacji kultury na świecie;
- omawia zjawisko terroryzmu islamskiego;
- przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013;
- przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie;
- przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata.